

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
навчально-науковий юридичний інститут**

кафедра цивільного права

Н.М. Стефанишин

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

*для забезпечення самостійної роботи
магістрантів 2-го курсу заочної форми навчання*

Івано-Франківськ, 2022

ББК 67.9 (4УКР)310

С 20

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 30 серпня 2022 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 18 жовтня 2022 року).

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 03 листопада 2022 року).

Рецензенти:

Схаб - Бучинська Тетяна Ярославівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри судочинства навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

С 20 Стефанишин Н.М. Судовий захист прав інтелектуальної власності. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи магістрантів другого курсу заочної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022. 34 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», підготовки до здачі заліку. У посібнику викладені завдання, що виносяться на самостійну роботу з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать студентам якісніше оволодіти темою, практичні завдання, задачі, перелік контрольних питань. До кожної теми поданий перелік навчально-наукової літератури, а також перелік нормативно-правових актів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.9 (4УКР)310

© Стефанишин Н. М., 2022

© НН юридичний інститут

Прикарпатського

національного університету

імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	10
ТЕМА №1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.....	10
ТЕМА №2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	12
ТЕМА №3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	14
ТЕМА №4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	16
ТЕМА №5. Судовий захист авторських та суміжних прав.....	18
ТЕМА №6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень.....	20
ТЕМА №7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).....	24
ТЕМА №8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).....	25
ТЕМА №9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.....	28
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	31

ПЕРЕДМОВА

Україна, визначаючи свій вектор подальшого економічного розвитку в сучасному геоekonomічному просторі у жорстких умовах ринкової економіки, наголосила на інноваційному шляху, який для нашої країни, виходячи з її потенціалу, є не тільки реальним, але й фактично єдиним у сучасних умовах переходу розвинених країн світу від економіки індустріального типу до постіндустріальної економіки. Забезпечення конкурентоздатності економіки та досягнення успіху Україною на інноваційному шляху її розвитку вже неможливо без ґрунтового осмислення сучасного стану такого впливового чинника економіки, як інтелектуальна власність. Разом з тим, економіку України вже неможливо уявити і без надійної системи правової охорони інтелектуальної власності. За час незалежності в Україні створено Національну систему інтелектуальної власності, що є дієвим механізмом сприяння соціально-економічному розвитку держави загалом.

Предметом навчальної дисципліни охоплюється вивчення теоретичних засад формування законодавчої бази щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності, аналіз колізій та прогалин чинного законодавства, дослідження судової практики та досвіду зарубіжних країн.

Метою викладання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності» є опанування теоретичних та практичних проблем розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та вивчення правового регулювання і позицій судової практики щодо процесуальних особливостей розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Завдання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності»: здобуття магістрами ґрунтовних знань про порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності; вивчення та аналіз особливостей розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, прав на знаки для товарів і послуг та на інші об'єкти промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок); ознайомлення студентів з міжнародним досвідом розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності; набуття магістрами вмінь та навичок аналізу практичних казусів щодо вирішення конкретного правового спору у сфері прав інтелектуальної власності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні:

знати:

- джерела правового регулювання процесуальних відносин щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та роль судової практики;

- юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності;

- загальні та спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності;

- підвідомчість та підсудність розгляду таких судових справ;

- види доказів у цій категорії справ;

- особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав, суміжних прав, прав на торговельну марку, прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару та нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності;

- види запобіжних заходів, заходів забезпечення позову та доказів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності;

- особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- міжнародний досвід розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності;

вміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює порядок розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- складати проекти процесуальних документів (позовні заяви, заяви про забезпечення позову, заяви про забезпечення доказів, клопотання тощо);

- аналізувати практичні казуси.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Судовий захист прав інтелектуальної власності: загальні положення.

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.

Спори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види.

Джерела правового регулювання щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Роль судової практики у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності.

Особливості суб'єктного складу розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності: загальні способи захисту, спеціальні способи захисту.

Тема 2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності

Загальні положення щодо підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Неюрисдикційний порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Цивільна юрисдикція щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Підвідомчість справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку господарського судочинства.

Підвідомчість щодо розгляду справ у сфері інтелектуальної власності в порядку адміністративного судочинства.

Підсудність щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. Загальні положення.

Підсудність справ в порядку окремих видів судочинств: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

Тема 3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Види доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Предмет доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Обов'язок доказування.

Належність та допустимість доказів, достовірність та достатність доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту суміжних прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту права промислової власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту прав на торговельну марку, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару.

Тема 4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Поняття, мета та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Забезпечення доказів в цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Види та мета забезпечення доказів, порядок розгляду питання щодо забезпечення доказів, щодо скасування забезпечення доказів.

Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 2. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності щодо окремих видів спорів у сфері прав інтелектуальної власності

Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав.

Об'єкти авторського права та суміжних прав, що підлягають правовій охороні.

Подання позову щодо захисту авторських або суміжних прав. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту авторських та суміжних прав. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Підсудність у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту авторських та суміжних прав. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту авторських та суміжних прав. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Тема 6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень).

Умови надання правової охорони знакам для товарів і послуг, комерційним найменуванням та географічним зазначенням.

Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Тема 7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).

Подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на об'єкти промислової власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Тема 8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Подання позову щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Спори у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Правове регулювання розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС та США.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на об'єкти промислової власності, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на знаки для товарів і послуг, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, в країнах ЄС та США.

Роль та значення міжнародних договорів щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності. (9 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студенти повинні шляхом окреслення відповідних ознак визначити поняття спору у сфері інтелектуальної власності, навести класифікацію таких спорів. Звернути увагу на особливості суб'єктного складу спорів у сфері інтелектуальної власності, окреслити коло об'єктів таких спорів.

Окрім того, магістри повинні дослідити юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності, при цьому, відокремлюючи загальні способи захисту від спеціальних способів захисту.

Студенти повинні проаналізувати правові прецеденти, що мали місце в історії захисту права інтелектуальної власності. Визначити можливість та необхідність захисту прав інтелектуальної власності в міжнародних судах. Окреслити перспективу адаптації законодавства України у сфері права інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу.

Практичні завдання:

1. Детермінізм формування національних законодавств у сфері захисту інтелектуальної власності.
2. Класицизм і прагматизм підходу до законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо захисту останніх.
3. Дезінтеграційний підхід до регулювання права інтелектуальної власності, його сутність.
4. Дослідіть правові прецеденти, що мають місце в історії захисту права інтелектуальної власності.
5. Проаналізуйте можливість та необхідність захисту прав інтелектуальної власності в міжнародних судах.
6. Адаптація законодавства України у сфері права інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу.

Задачі:

Задача 1.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Фірма "К" опублікувала з комерційною метою Державний стандарт якості оптичної апаратури. Кабінет Міністрів України вважає такий спосіб використання Держстандарту незаконним. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 2.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Співавтори літературного твору при його написанні не визначилися стосовно розміру авторської винагороди для кожного з них. Після опублікування твору між ними виникла суперечка про розмір винагороди. Чи може видавництво вирішити цю суперечку. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 3.

Ви автор літературного твору. Якими способами ви можете дозволити іншим особам використання вашого твору. Відповідь мотивуйте з посиланням на конкретні правові норми.

Задача 4.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: За договором з видавництвом Савельєва І. підготувала окремий розділ до підручника "Правознавство". Після опублікування підручника Савельєва виявила, що в змісті підручника у назві розділу, який вона створила, поряд з її прізвищем було зазначено прізвище ще одного автора Москаленка В. Чи є правовою вказана ситуація? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 5.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Видавництво "Ракурс" опублікувало фотоальбом "Мальовнича Україна", в якому використало без згоди фотохудожника К. 93 кольорових слайда. Чи є у вказаній ситуації склад правопорушення? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 6.

Ви автор виробу прикладного мистецтва - набору дерев'яних ложок з розписами. Яким способом можуть використовуватися ваші творіння іншими особами. Чи є у вас можливість самому реалізувати свої майнові права. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 7.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Український поет О., перебуваючи у відрядженні в Москві, в книжковому магазині побачив збірку своїх віршів російською мовою, опублікованих видавництвом "Парус". Згоди на переклад збірки російською мовою та на видання збірки він не надавав нікому. Чи є правовою вказана ситуація? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 8.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: На замовлення Будинку кіно кіностудія знімала фільм за сценарієм Ларіна О.М. При випуску фільму Ларін виявив, що його ім'я в титрах фільму відсутнє. В кіностудії йому пояснили, що його ім'я було виключено із титрів за вимогою замовника. Чи відбулось порушення прав сценариста? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Перелік рекомендованих джерел:**Нормативно-правові акти**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Бачун О. Досудова підготовка справ щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2014. № 1 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=380>
2. Кодинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>

3. Гумега О. Судовий захист прав інтелектуальної власності в Україні як один із принципів цивільного права. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2020. № 6 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2016/11/Gumega-216.pdf>
4. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
5. Коротун О. М. Захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан розвитку процесуального законодавства. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/329>
6. Гумега О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: пошук шляхів удосконалення. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2019. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndiiv.org.ua/Files2/2014_6/15.pdf
7. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження. // Юридичний журнал. 2014. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
8. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. // Юридичний журнал. 2016. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>
9. Львов Ю.Б. Судовий захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан та перспективи. // Право України. 2016. № 11 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_ukr_11_16/Lvov_B_2016_11/
10. Світличний О. Охорона інтелектуальної власності у світлі судової реформи в Україні. Публічне право. 2017. № 4. С. 88–94.
11. Коваль М. Вищий суд з питань інтелектуальної власності: процес створення триває. Юридична газета. 02.07.2018. № 27–28 (629–630).

**Тема 2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
(9 год.)**

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми необхідно дослідити питання підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності, юрисдикційний та неюрисдикційний порядок розгляду таких спорів. Дослідити питання підсудності розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також, питання підсудності справ у сфері інтелектуальної власності в порядку окремого виду судочинства: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

В межах підготовки даної теми студентам необхідно дослідити діяльність вищого Суду з питань інтелектуальної власності, його повноваження та особливості порядку розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності у такому суді.

Практичні завдання:

1. Дослідіть юрисдикційний та неюрисдикційний порядок розгляду справ у сфері інтелектуальної власності.
2. Дослідіть питання створення та особливостей діяльності Вищого Суду з питань

інтелектуальної власності.

3. Зобразіть схематично підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Задачі:

Задача 1.

19 червня 1999 г. колишній голова ПАТ “Пивзавод Іванівський” Т. і начальник виробничої лабораторії М. через ПАТ “Патентно-інноваційний центр” подали заявку на винахід – настоянку солодку “Пикантна горобина на коньяку” і заявку на винахід “Слива на коньяку”, що були розроблені головним технологом ПАТ “Аромат” Ч. разом із К. і Т. Вказані рецептури були розроблені в ПАТ “Аромат” в 2007 г. і зареєстровані в Державному комітеті харчової промисловості України: “Пикантна горобина на коньяку” 3 грудня 2007 р., а “Слива на коньяку” 2 грудня 2007 р. Вони були виконані на основі замовлення ПАТ “Пивзавод Іванівський”. Розробниками в матеріалах був вказаний “Пивзавод Іванівський”, — відповідно до укладеного договору патентоволодільцем повинен бути замовник. Колишній голова ПАТ “Пивзавод Іванівський” виступав представником замовника розробок і підписував технологічні карти та рецептури як посадова особа. Заступник директора ТзОВ “Аспект” Т. здійснювала фінансування проведення робіт. Яке рішення повинен винести суд в разі звернення з позовом ?

Задача 2.

Продюсерський центр “Супер-нова” звернувся з позовами про захист авторських прав до ряду студій звукозапису та продавців аудіокасет із записами популярних шлягерів. У них вказувалось, що вказаними суб’єктами без дозволу позивача відтворюються та продаються копії створених у центрі записів. Внаслідок неякісного піратського перезапису порушується ділова репутація центру. В позовах вимагалось відшкодувати заподіяну шкоду в розмірі 300 000 гривнів солідарне, вилучити та знищити всю контрафактну продукцію, компенсувати заподіяну моральну шкоду та припинити діяльність відповідачів, Яке рішення повинен винести суд? Чи правомірні вимоги позивача?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Остапчук В. Останні зміни в режимі захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2014. № 10 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1412>
2. Ніколаєнко А. Штучна підвідомчість в інтелектуальних спорах // [Електронний ресурс]. Режим доступу:

3. Худенко О. Проблеми судового розгляду справ щодо прав інтелектуальної власності до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://radako.com.ua/news/problemi-sudovogo-rozglyadu-sprav-shchodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-do-pochatku-roboti>
4. Мудрицька К. О. Особливості вирішення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2021.
5. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті Європейської інтеграції: Прохоров-Лукін Г., Кириченко І. Судова експертиза як невід’ємна складова ефективного захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2018. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1585>

***Тема 3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
(9 год.)***

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід дослідити питання доказів та доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Визначити види доказів у таких справах. Дослідити питання належності та допустимості доказів, достовірності та достатності доказів. Окреслити предмет доказування та встановити обов’язок доказування.

Окрему увагу потрібно приділити питанням щодо особливостей доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності по відношенні до різних об’єктів інтелектуальної власності, зокрема, щодо захисту авторських та суміжних прав; у справах щодо захисту прав на об’єкти промислової власності; засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту.

В процесі вивчення даної теми студентам необхідно проаналізувати матеріали судової практики, зокрема види доказів, які використовувалися сторонами в процесі судового розгляду справ, відповідність вимогам, які ставляться до доказів, що подаються та передбачені цивільним процесуальним законодавством України.

Практичні завдання:

1. Дослідіть питання подачі доказів у справах в сфері прав інтелектуальної власності до судового розгляду справи.
2. Складіть заяву про долучення до матеріалів справи нових доказів, яку мають місце під час судового розгляду справи.
3. Особливості процесу доказування під час судового розгляду справ про порушення авторського права.
4. Складіть проект експертного висновку за результатами проведення судової експертизи з питання про те, чи може частина літературного письмового твору (в тому числі й оригінальна назва твору) використовуватися самостійно або чи є твір похідним.

Задачі:

Задача 1.

Краснова звернулася до видавництва “Юридична практика” з позовом, в якому просила

15

стягнути з нього авторську винагороду та відшкодувати заподіяну моральну шкоду. В позові вона вказала, що у виданому CD-ROM дипломні, курсові роботи і реферати без її відома була вміщена написана нею дипломна робота. Як доказ вона представила дискету із записом своєї роботи. Як потім було встановлено, запис роботи на дискету був зроблений за рік до випуску у продаж згаданого диску. Витік інформації з її домашнього персонального комп'ютера виключався. Копію дискети із записом дипломної роботи на вимогу вищого навчального закладу, у якому вона навчалась, позивачка додала до матеріалів самої дипломної роботи. Як слід вирішити справу? Які факти мають значення для її вирішення?

Задача 2.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Скульптор В. передав Міністерству культури України скульптуру дівчини (рожевий мармур) на схов. Після смерті скульптора В. Мінкультури продало скульптуру в село Чернігівської області, не дивлячись на те, що дружина скульптора В. була жива. Чи є наявним правопорушення і якщо так, то чийх прав? Відповідь мотивуйте відповідно до чинного законодавства. (Мармур для скульптури скульптор купив за свої кошти).

Задача 3.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Творче об'єднання "Екран" здійснило постановку фільму-балету, в якому використало сюїту композитора Храмова. Позов спадкоємців композитора Храмова про захист їх прав творче об'єднання не визнало на тій підставі, що сюїта вже звучала по радіо. Чи законними були дії творчого об'єднання? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 4.

У торгівця аудіокасетами на ринку представником агентства з колективного управління авторськими і суміжними правами було виявлено у продажу примірники не ліцензованих аудіокасет із записами популярних виконавців. Майнові права і інтереси ряду з них агентство представляло на підставі договору із продюсерами і національним Агентством з авторських і суміжних прав. Крім того, виявлено декілька касет з новими піснями Руслани, які ще не вийшли у продаж із 45 студії запису. Як пояснив продавець, цей запис він не продавав, а використовував лише для особистого користування. Зазначені копії зробив у цей день на випадок втрати “дорогого” для нього оригіналу запису. Дайте правову кваліфікацію наведеному. Обґрунтуйте позицію продавця, вкажіть, які юридичні факти входять у предмет доказування по цій справі.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Огляд практики Верховного Суду у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності (окремі питання). // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/intel_vlasnist_27_05_2021.pdf
2. Жуков В. Забезпечення доказів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності // Українське Комерційне Право. 2021. № 1. с.141-149. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://konovalenko.zp.ua/wp-content/uploads/2010/12/jukov-2.pdf>
3. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
4. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / Н.В.Іванюта. Донецьк. 2012. 20с.
5. Тарасенко Л.Л. Докази і доказування у справах щодо захисту авторських прав /Л.Л.Тарасенко // Адвокат. 2014. № 10. С.21-26. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://yurholding.com/news/78-dokazi-dokazuvannya-u-sporah-schodo-zahisavtorskihprav.html>
6. Фурса С., Цюра Т. Докази і доказування у цивільному процесі: Науково-практичний посібник (Серія: Процесуальні науки). К.: Видавець Фурса С.Я.; КНТ, 2019.

Тема 4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

(9 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно визначити поняття, мету та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському та цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте ухвалу апеляційного суду Запорізької області про скасування ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36439042>. Висловіть свою думку щодо наявності чи відсутності підстав для постановлення ухвали про забезпечення позову.

Що означає, що види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами? Проаналізуйте позицію, що висловлена судом у даній справі, щодо того, що співмірність, зокрема, полягає у тому, щоб засіб забезпечення відповідав предмету позову.

забезпечення позову в господарському судочинстві (у спорах про захист права інтелектуальної власності) до відкриття провадження по справі? Див. п.54 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності», Постанову Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 N 16 «Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову». Ознайомтесь зч.4 ст.151 ЦПК України. Визначте умови постановлення ухвали про

забезпечення позову в цивільному судочинстві у спорах про захист права інтелектуальної власності до подання позову.

3. Порівняйте правову природу таких правових інститутів як «запобіжні заходи» (Розділ V-1 ГПК України), «забезпечення доказів» (ст.ст.133-135 ЦПК України) і «забезпечення позову» (ст.ст.151-155 ЦПК України, ст.ст. 66-68 ГПК України). Визначте сферу застосування вказаних правових інститутів під час розгляду спорів щодо прав інтелектуальної власності.

4. Проаналізуйте положення статті 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права». Порівняйте цю норму з положеннями щодо забезпечення позову, що передбачені ЦПК. Чи є розбіжності між ст. 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права» та відповідними статтями ЦПК щодо забезпечення позову.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
5. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Беліков О. Забезпечення позову в цивільному судочинстві // Юридичний журнал. 2017. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2610>
2. Жуков В. Забезпечення доказів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності // Українське Комерційне Право. 2021. № 1. с.141-149. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://konovalenko.zp.ua/wp-content/uploads/2010/12/jukov-2.pdf>
3. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf

4. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / Н.В.Іванюта. Донецьк. 2012. 20с.

18

5. Тарасенко Л.Л. Докази і доказування у спорах щодо захисту авторських прав /Л.Л.Тарасенко // Адвокат. 2014. № 10. С.21-26. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://yurholding.com/news/78-dokazi-dokazuvannya-u-sporah-schodo-zahisavtorskihprav.html>
6. Фурса С., Цюра Т. Докази і доказування у цивільному процесі: Науково-практичний посібник (Серія: Процесуальні науки). К.: Видавець Фурса С.Я.; КНТ, 2019.
7. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності .2016. № 4. С.3-10. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_4/1.pdf
8. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. №4. С.3-10. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_4/1.pdf

Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав. (9 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно окреслити особливості захисту авторських та суміжних прав. Визначити суб'єкти склад процесуальних правовідносин та об'єкти авторських та суміжних прав щодо яких здійснюється відповідний захист. Вивчити питання пов'язане з правильністю оформлення позову, визначення його предмету, змісту та форми позову у даній категорії справ. Навчитися студентам складати позовні заяви за фабулами справ, а також ряд інших процесуальних документів – клопотання, звернення тощо.

Окрім того, магістрам потрібно дослідити питання досудового розгляду даної категорії справ, а також, особливості судового розгляду та процедури доказування у справах, пов'язаних із захистом авторського права і суміжних справ, а також, особливості оскарження судових рішень.

Практичні завдання:

1. Складіть позовну заяву про визнання авторського договору недійсним.
2. Проаналізуйте судову практику щодо процесуальних особливостей захисту авторських та суміжних прав.
3. Назвіть форми порушення авторських прав та визначте їх зміст.
4. Складіть позовну заяву про визнання співавторства музичного твору.

Задачі:

Задача 1.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Більшість бібліотек м. Києва допускають репрографічне відтворення примірників творів за запитаннями фізичних осіб з комерційною метою. Чи законною є їх діяльність? Відповідь мотивуйте, посилаючись на правову норму.

Задача 2.

Видавництво "Дніпро" має намір опублікувати збірку творів В.Некрасова, померлого 25 років тому за кордоном. З ким видавництво має підписати договір на опублікування творів

19

В.Некрасова та на яких умовах. Відповідь мотивуйте відповідно до чинного законодавства.

Задача 3.

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Авторам медичного довідника з фармакології стало відомо, що їх довідник репрографічно відтворюється Харківським медичним інститутом без їх згоди і реалізується студентам за плату. Чи у діях інституту є склад правопорушення або злочину? Відповідь мотивуйте з посиланням на чинне законодавство.

Задача 4.

Видавництво "Мистецтво", маючи намір видати збірник "Народні артисти", використало статті різних авторів, що публікувалися в періодичній пресі. Чи має видавництво укласти договори із цими авторами і на яких умовах. Відповідь мотивуйте, посилаючись на правові норми.

Задача 5.

Видавництво підписано з авторами Данилкіним Б.В., Воронцем І.Г. та Тусмановим Р.К. договори про видання написаного ними підручника. У випущеному підручнику імена авторів вказані не були. У відповідь на претензії авторів, видавництво відповіло, що згідно з умовами договору, не брало на себе зобов'язання вказувати їх імена. Чи правомірною дана ситуація?

Задача 6.

Фотограф Сергій Степаненко у одному з підземних переходів м. Харкова помітив рекламу "Ломбард ЗАТ "Грантполіс і компанія". Рекламний плакат містив фотографію нічного м. Харків, подібну до фото зробленого Степаненком, Замовником реклами значився "Ломбард ЗАТ Грантполіс і компанія", виконавець – невідомий. Чи правомірною така ситуація? Хто повинен понести відповідальність?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Коноваленко В. Компенсація за порушення авторського права і суміжних прав. Чи є світло в кінці тунелю? // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/kompensaciya-za-porushennya-avtorskogo-prava-i-sumizhnih-prav-chi-e-svitlo-v-kinci-tunelyu.html>
2. Гандзюк Ю., Власов М. Особливості авторського збору (відрахувань) з виробників та імпортерів обладнання і матеріальних носіїв: європейський досвід // Інтелектуальна власність. 2014. № 12.
3. Калениченко П. А. Проблеми охорони авторського і суміжних прав у мережі інтернет // Часопис Київського університету права. Київ. 2019. № 2. С.192-199.

4. Кетрарь А.А. Правові проблеми захисту авторських та суміжних прав від піратства в мережі інтернет // Часопис цивілістики. Одеса. 2014. Випуск 14. С.141-145.
5. Люка А. Уніфікація режиму охорони авторського права і суміжних прав у рамках

20

Європейського Союзу / А. Люка // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2021. С. 6-15.

6. Петренко П. Роль суду ЄС у правовому регулюванні захисту авторського права і суміжних прав у європейському союзі. // [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
<http://www.spilnota.org.ua/ua/article/id-1112/>
7. Рудник Т.В. Відповідальність за порушення авторського права // Часопис Київського університету права. Київ. 2020. № 2. С.248-251.
8. Сенік С.В., Лемик Р.Я. Цивільне процесуальне право: навч. посібник / С.В.Сенік, Р.Я.Лемик. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 424 с.

Тема 6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень. (9 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно знати умови надання правової охорони засобам індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте порядок реєстрації права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
2. Складіть проект рішення про визнання Свідоцтва за торговельну марку недійсним.
3. Проаналізуйте предмет доказування у справах про захист прав на знаки для товарів і

послуг. Визначте засоби доказування у цій категорії справ. Назвіть випадки, коли висновок експерта є визначальним засобом доказування.

Задачі:

Задача 1.

Громадянин Іванов, який проживає в місті Київ, захопившись вивченням традицій чаювання і сортів чаю, розробив свою суміш чайного напою. Вирішивши продати рецепт свого чаю українській компанії ПАТ «Чайкофепром», він побажав, щоб даний чай продавався під товарним знаком, зареєстрованим на його ім'я. З цією метою він вирішив подати заявку до Українського інституту промислової власності про реєстрацію на своє ім'я словесного товарного знака, що складається зі словосполучення «Біт Бен» (великими літерами), під яким дрібним шрифтом вказується: «Лондон-Київ». Таке рішення пояснювалося тим, що при розробці свого рецепта чаю він використовував книги англійських авторів за рецептурою чаїв. Фоном для зазначеного товарного знака Іванов вирішив заявити поєднання прапорів України і Великобританії.

Чи зареєструє Українського інституту промислової власності такий товарний знак? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2.

ПАТ «Техніка» вирішило розпочати виробництво нового кавника, що забезпечує досить тривалий час високу температуру звареної кави. З цією метою товариство подало заяву на реєстрацію товарного знака «Термос LUX». Укрпатент відмовив в реєстрації товарного знака у зв'язку з тим, що Укрпатентом вже зареєстрований товарний знак «Термос VI P» по класу, з яким заявляється товарний знак був схожий до ступеня змішування. Не погодившись з рішенням Роспатенту, товариство звернулося до арбітражного суду.

Яке рішення має винести суд?

Задача 3.

ТОВ «Національна компанія харчової торгівлі» розробило проект створення мережі кафе швидкого харчування (фаст фуд). З цією метою нею був зареєстрований словесний товарний знак «Їсти подано». Дізнавшись про це, письменник Сидоров звернувся до суду з позовом про оскарження реєстрації такого товарного знака, оскільки він повністю відтворює назву його комедійної п'єси «Їсти подано», видану рік тому тиражем 10 тис. примірників видавництвом «Книжковий бум». П'єса була поставлена одним з київських театрів і користувалася великим успіхом у публіки. В ході розгляду спору Сидоров заявив, що готовий видати дозвіл на використання назви своєї п'єси за 1 млн. дол. США.

Як вирішити спір?

Задача 4.

Група громадян-споживачів звернулася до суду з заявою про визнання недійсною реєстрації знака обслуговування «Велика подорож» відносно туристичних послуг. На думку заявників, спірний знак носить описовий характер (вказує на вид послуг, що надаються) і не здатний індивідуалізувати діяльність конкретного туроператора. Володар свідоцтва на знак обслуговування (правовласник) представив наступні заперечення. По-перше, акт державної

реєстрації знака обслуговування за своєю юридичною природою є ненормативним актом державного органу і може бути оскаржений тільки зацікавленими особами. По-друге, вираз «велика подорож» має оригінальну семантику і може сприйматися не тільки як «тривале або навколосвітню подорож», а й, наприклад, як «престижна подорож для віп-персон», що

22

доводить не лише описовість, а «фантазійність» знака обслуговування. Правовласник представив суду результати соціологічних опитувань, згідно з якими до моменту реєстрації знака у визначеній категорії споживачів вираз «велику подорож» асоціювалось з послугами конкретного туристичного агентства.

Вирішить справу.

Задача 5.

Виробник (ПАТ) мінеральних вод “Кришталеве дзеркало” видобуває та розливає мінеральну воду, яка надходить до торговельної мережі. ПАТ має відповідні документи на видобуток, зареєстровану торговельну марку “Кришталеве дзеркало”, що збігається з назвою географічного місця, де знаходиться скважина. Проте з технічних причин виробник не може повністю відкачувати необхідну кількість мінеральної води. Тому кілька ТОВ у встановленому законодавством порядку отримали дозвіл на довідкачування мінеральної води із скважини і почали її продавати, а на пляшках вказували назву “Кришталеве дзеркало” (за місцем видобутку).

Чи порушують своїми діями ТОВ права ПАТ? Яким чином повинні бути врегульовані відносини між ПАТ та ТОВ?

Задача 6.

В інтересах групи грузинських підприємців Антимонопольна служба Грузії звернулась до Антимонопольного комітету України із заявою, в якій вказала, що підприємці Грузії мають право на використання назви місця походження товару «Боржомі» при виробництві і реалізації мінеральної води із назвою «Боржомі».

Проведеними перевірками було встановлено, що декілька підприємств України без дозволу власника ліцензії чи уповноважених ними осіб для маркування своєї продукції – штучної мінеральної води – використовували на етикетках назву «Боржомі». Ці підприємства тут же давали порівняльні характеристики виробленої ними води і води із водами з Боржомських джерел.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях українських виробників штучної мінеральної води? Яке і хто повинен винести рішення по даному випадку.

Задача 7.

В територіальне відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява від ТОВ «Айсберг» про неправомірне використання його фірмової назви приватним підприємством «Айсберг» (ПП «Айсберг»).

Як було встановлено, ТОВ «Айсберг» отримало свою назву в момент його державної реєстрації як суб'єкта підприємництва 30 грудня 2004 року і спеціалізується на роздрібній торгівлі продовольчими товарами дитячого асортименту.

ПП «Айсберг» зареєстроване як суб'єкт підприємництва 27 січня 2007 року і спеціалізується на комісійній торгівлі непродовольчими товарами дитячого асортименту. Його власник до реєстрації був працівником ТОВ «Айсберг» і при реєстрації добре знав про існування однойменного підприємства та його спеціалізацію.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення в діях власника ПП «Айсберг»?

Яке і хто повинен винести рішення в даній справі?

Задача 8.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ніка» звернулось до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності, третя особа — Товариство з обмеженою відповідальністю «Обрій», про визнання свідоцтва України № 004 на знак для товарів і послуг недійсним повністю. 01.03.1998 р. позивач подав заявку № 0022 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг «марка». 01.07.1998 р. ТОВ «Обрій» подало заявку № 0033 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг «Марка». 01.12.1999 р. знак позивача за заявкою № 0022 було зареєстровано і видано свідоцтво України № 145. Рішенням господарського суду від 01.10.2000 р. свідоцтво України № 145 на знак «Марка» з пріоритетом від 01.03.1998, власником якого є позивач, визнано недійсним повністю. Постановою апеляційного господарського суду від 01.02.2001 р. рішення господарського суду залишено без змін. Згідно з прийнятим рішенням відповідач вніс до Держреєстру відомості щодо визнання недійсним повністю свідоцтва № 145, про що здійснив відповідну публікацію. Постановою Вишого господарського суду України від 01.02.2002 р. ухвалу апеляційного господарського суду і рішення господарського суду скасовано, позов про визнання недійсним повністю свідоцтва України № 145 залишено без задоволення.

Розв'яжіть спір.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Владимірова Н. Судова практика в справах про визнання свідоцтва на знак для товарів і послуг недійсним як спосіб захисту прав на торговельну марку // Інтелектуальна власність. 2014. № 1.
2. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
3. Марушева О. Форми захисту прав на торговельну марку // Влада. Людина. Закон. 2016. № 2(113). С.51-54. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vlz.in.ua/uploads/File/pdf/St/2013-s/2013-2s/Maruheva.pdf>
4. Прудкий О. Захист прав на використання торговельних марок в інтернеті: судова практика // ЮРИСТ&ЗАКОН. 2014. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lcfgroup.com.ua/news/publications/1675/>

5. Романадзе Л.Д. Захист прав на торговельні марки у міжнародному приватному праві: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л.Д. Романадзе ; Одес. нац. юрид. акад. О., 2018. 18 с.

**Тема 7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).
(9 год.)**

Методичні рекомендації: в процесі підготовки до семінарського заняття магістрам потрібно окреслити умови надання правової охорони об'єктам промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок). Дослідити порядок подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності, розкрити досудовий та судовий порядок розгляду зазначеної категорії справ.

Окрім того, вивчити питання підвідомчості та підсудності у даній категорії справ.

В сучасних умовах розвитку ринкової економіки дослідити особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Магістрам необхідно навчитися складати відповідні процесуальні документи у справ щодо захисту прав інтелектуальної власності на об'єкти права промислової власності.

Практичні завдання:

1. Патентування винаходів, корисних моделей, промислових зразків за кордоном.
2. Розкрийте зміст питання оформлення прав на об'єкти промислової власності.
3. Складіть позовну заяву про визнання патенту недійсним.

Задачі:

Задача 1.

У заяві на одержання патенту брали участь два заявники, патент одержали, і один із власників патенту бажає продати свою частину. На що потрібно звернути увагу при складанні договору про передачу права власності на патент, і які спірні моменти можуть виникнути в майбутньому? Як захистити свої права на патент, щоб автори винаходу не могли нібито створити плагіат тільки з іншою надуманою відмінністю?

Задача 2.

Двоє співробітників заводу побутових приладів – інженер технолог і майстер – розробили і застосували на виробництві обладнання для виготовлення ножиць. Протягом п'яти місяців застосування цього обладнання було виявлено його високу ефективність. Автори розробки запропонували запатентувати розробку як винахід, але, не одержавши відповіді протягом двох місяців, подали заявку від свого імені. При цьому з метою прискорення придбання виключних прав на створене ними обладнання вони вирішили запатентувати його не як винахід, а як корисну модель. Патентне відомство відмовило у видачі патенту на корисну модель. Розв'яжіть спір.

Задача 3.

ТОВ "Тріумф" звернулось в господарський суд з позовом до ПП "Орбіта" про припинення неправомірного використання винаходу та відшкодування завданих збитків. В процесі розгляду справи з'ясувалось, що формула винаходу, на який ТОВ одержало патент, складається з 1 незалежного і 3 залежних пунктів. ПП використало всі ознаки, вказані в

незалежному пункті формули винаходу, і деякі ознаки, вказані в залежних пунктах. Чи мало місце порушення прав ТОВ на запатентований ним винахід?

Задача 4.

Видавництво “Центрінформ” випустило серію брошур з тостами і піснями від Олексія Балдакова, куди без згоди авторів та їх схему реалізації способу регулювання процесу

25

ректифікації, в тому числі нові додаткові вузли, що і підтвердив експерт. При цьому в заявці, що підписав Леопенко, Трухін вказаний як співавтор. Останній, заперечуючи позов, вказав, що позивач став оспорювати його авторство після того, як ним була висловлена негативна оцінка дисертаційного дослідження позивача. Які обставини повинен вияснити суд і яке необхідно прийняти рішення? Хто вважається співавтором винаходу і як це відображається в заявочних документах? Які права співавторів винаходу? Як здійснюється користування патентом, що належить декільком співволодільцям?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Кодинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>
2. Гуля С.Л., Охромєєв Ю.Г. Проблемні питання під час проведення судової експертизи зі встановлення новизни корисної моделі // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://intellect.org.ua/sites/default/files/ohromeev_gulyastattya_se_pri_vstanovlenni_novizni_korisnoyi_modeli.pdf
3. Давид Л.Л. Проблеми вдосконалення судового захисту суб'єктивних цивільних прав на промисловий зразок // Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-1. С.120-122 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/3/Davyd%20L.L..pdf
4. Коваль А. Деякі особливості судових справ про визнання недійними патентів на промислові зразки. // Юридичний журнал. 2016. № 9 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2402>
5. Тарасенко Л.Л. Вирішення спорів щодо порушення патентних прав // Л.Л.Тарасенко. / Часопис Київського університету права. 2016. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/CHAS16_2.pdf

Тема 8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

(9 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки до семінарського заняття магістрам потрібно окреслити умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності. Дослідити порядок подання позову щодо захисту прав на відповідні об'єкти, визначити форму позову та його зміст. Окреслити предмет та підстави даних позовних

26

вимог, а також, види позовів, які можуть бути у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти промислової власності.

Студентам необхідно розкрити судовий порядок розгляду зазначеної категорії справ. Важливим є вивчення студентами питання щодо оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

З метою грамотного оформлення позовної заяви та підготовки доказів важливим є дослідження підвідомчості та підсудності у даній категорії справ, що, також, потрібно розглянути магістрам при підготовці до семінарського заняття.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте підстави визнання недійсним Патенту на селекційне досягнення (сорт рослин). Визначте предмет та підставу позову в цій категорії справ. Які особливості доказування в цих справах?
2. Проаналізуйте предмет доказування у справах про захист прав на раціоналізаторську пропозицію. Визначте засоби доказування у цій категорії справ. Назвіть випадки, коли електронні докази є визначальними засобами доказування і наведіть їх приклади.

Задачі:

Задача 1.

Електромонтер Новиков запропонував вдосконалення до електричної схеми пресу. Ця пропозиція не давала економічного ефекту, але знизила небезпеку виробничого травматизму.

Чи має Новиков право вимагати визнання його пропозиції раціоналізаторською і виплати винагороди?

Задача 2.

Дроздов звернувся з позовом до суду до підприємства про визнання першості на раціоналізаторську пропозицію, посиляючись на те, що його пропозицію було прийнято підприємством, упроваджено до виробництва і дало економію на суму 1 млрд. крб. Але потім від проектного бюро надійшли креслення, складені з урахуванням його пропозиції, та його авторство поставлене під сумнів. Прокурор, який взяв участь у розгляді справи, прохав справу припинити, оскільки суд такі спори не розглядає.

Чи правий прокурор?

Задача 3.

Ключик і Ванін звернулися до суду з позовом до заводу залізобетонних конструкцій про стягнення грошової суми, посиляючись на те, що вони є авторами використання раціоналізаторської пропозиції щодо змінювання конструкції одного і верстатів. Їм видано посвідчення на цю раціоналізаторську пропозицію, однак у виплаті винагороди відмовлено,

хоча завод одержав значну економію. Суддя відмовився прийняти позовну заяву з тих підстав, що спір про виплату винагороди підлягає розгляду в адміністративному порядку.

Чи підлягає суперечка розгляду в судовому порядку?

27

Задача 4.

Інженер одного з відділів державного підприємства та старший майстер подали заявку на раціоналізаторську пропозицію. У прийнятті пропозиції було відмовлено на тій підставі, що інженер заводу відповідно до положення про раціоналізаторську діяльність на заводі не може бути автором таких пропозицій. Крім того, за два роки до цього тотожний пропозиції винахід був опублікований в журналі «Наука и жизнь». Не погодившись з відмовою, співавтори подали скаргу, в якій зазначили, що-раціоналізаторська пропозиція виходить за межі функціональних обов'язків інженера і що впродовж 4 місяців ця пропозиція використовувалася на практиці і дала економію та суттєво покращила умови і безпеку праці.

Яке рішення має бути прийняте за скаргою?

Які вимоги щодо раціоналізаторських пропозицій та порядок їх кваліфікації?

Задача 5.

Під час приватної поїздки в Румунію Кузьма привіз звідти мішок нового сорту пшениці і став його розводити у колективному сільськогосподарському підприємстві «Сеньків». Урожайність була набагато вище середньої по району. Спільно з агро університетом були проведені випробування, і через 6 років подана заявка на отримання патенту на новий сорт пшениці. Після проведення випробувань було видано патент на новий сорт пшениці, який вже був широко розповсюджений і вивозився в ряд країн. Румунські вчені заявили позов про визнання патенту недійсним. У позові суд відмовив.

На зазначеному вище прикладі з'ясуйте ознаки патентоздатності нових сортів рослин та порядок їх патентування.

Яке рішення повинен винести суд?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс].

Література

1. Кодинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>
2. Бочарова Н. Права інтелектуальної власності ЄС. Гармонізація з національним законодавством // Віче. 2015. № 13 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/278/>
3. Тарасенко Л.Л. Вирішення спорів щодо порушення патентних прав // Л.Л.Тарасенко. / Часопис Київського університету права. 2016. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/CHAS16_2.pdf
4. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
5. Іванюта Н.В. Захист та гарантії прав відповідача в процесі реалізації забезпечення позову в господарському судочинстві // Часопис Київського університету права. 2020. № 3. С.188-191 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_3/188.pdf
6. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження // Юридичний журнал. 2014. № 3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
7. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2016. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>

28

Тема 9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід. (10 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід визначити категорію спорів, які виникають у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Дослідити питання особливостей розгляду таких спорів за міжнародним законодавством.

Окреслити питання пов'язане з розглядом справ щодо захисту прав інтелектуальної власності в міжнародних судах

Особливу увагу слід звернути на характеристики міжнародних договорів та аналізу їх змісту щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Проаналізувати зміст міжнародних договорів учасницею яких є Україна та їх значення для регулювання відповідних правових відносин.

Студентам, також, необхідно окреслити необхідність та можливість гармонізації національного законодавства до законодавства ЄС та потребу в імплементації відповідних правових норм у національне законодавство України.

Практичні завдання:

1. Окресліть спори у сфері інтелектуальної власності, які можуть розглядатися в міжнародних судах.
2. Міжнародно-правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності.

3. Особливості розгляду спорів у сфері права інтелектуальної власності в міжнародних судах.
4. Гармонізація та імплементація національного законодавства до міжнародно-правових стандартів та норм щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
5. Угода АСТА.
6. Угода TRIPS.
7. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
5. Директива ЄС 89/552/ЄЕС від 3 жовтня 1989 р. про координацію певних положень, визнаних законами, правилами, та адміністративних заходів у державах-членах, що стосуються телевізійного мовлення // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
6. Директива ЄС 91/250/ЄЕС від 14 травня 1991 р. про правову охорону комп'ютерних програм // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
7. Директива ЄС 92/100/ЄЕС від 19 листопада 1992 р. про право на прокат, право на позичку і деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
8. Директива ЄС 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 р. про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав за застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
9. Директива ЄС 93/98/ЄЕС від 29 жовтня 1993 р. про гармонізацію терміну охорони авторського права і деяких суміжних прав // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
10. Директива ЄС 96/9/ЄС від 11 березня 1996 р. про правову охорону баз даних // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
11. Директива ЄС 2001/84/ЄС від 27 вересня 2001 р. про право слідування на користь автора оригінального твору // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
12. Директива ЄС 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
13. Директива ЄС 2004/48/ЄС від 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

Література

1. Захист прав інтелектуальної власності: досвід Сполучених Штатів Америки: Зб. док., матеріалів, ст. / Ред.: О.Д. Святоцький; Упоряд.: В.С. Дроб'язко; Р.В. Дроб'язко. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2018. 366 с.
2. Овчаренко А. Система міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності Юридичний журнал. 2017. № 6 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3534>

30

3. Фесенко Н.С. Актуальні проблеми правового регулювання інтелектуальної власності в Україні в умовах трансформації суспільних відносин // Державно-правове регулювання в умовах трансформації суспільних відносин. К.: Юридична думка, 2019. С. 296–336.
4. Шакірова О.В.. Захист прав інтелектуальної власності: законодавчий аспект// Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2019. Вип.1 (1). С. 10–14.
5. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Завдання 1

Випишіть спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності, передбачені Цивільним кодексом України, Законами України «Про авторське право та суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на зазначення походження товарів», порівняйте їх. Чи можливе поєднання загальних та спеціальних способів захисту прав інтелектуальної власності в позовній заяві?

Завдання 2

Визначте, які спори у сфері інтелектуальної власності повинні розглядатися в порядку цивільного, господарського та адміністративного судочинства?

Проаналізуйте Постанову Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 01.03.2013 № 3 «Про деякі питання юрисдикції загальних судів та визначення підсудності цивільних справ» (п.5), Постанову Пленуму Вищого адміністративного суду України «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» від 20 травня 2013 року № 8 (п.2-4), Постанову Пленуму Вищого господарського суду від 17.10.2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» (п. 1.3).

Завдання 3

Визначте подібності та відмінності щодо визначення правил підсудності судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності в різних видах судочинства. Висловіть пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання вказаних відносин.

Завдання 4

Знайдіть та проаналізуйтепо два судових рішення (підвідомчість та підсудність цих справ) щодо захисту прав інтелектуальної власності, що прийняті в порядку цивільного, господарського та адміністративного судочинства.

Завдання 5

Проаналізуйте особливості призначення та проведення експертизи у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Знайдіть відповідні позиції та роз'яснення Верховного Суду України, Вищого господарського суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ.

Завдання 6

Знайдіть та проаналізуйтесудові рішення у справах щодо захисту авторських прав, щодо захисту суміжних прав, щодо захисту права промислової власності, щодо захисту прав на торговельну марку, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару, в яких висновок експерта був засобом доказування.

Завдання 7

Знайдіть та проаналізуйте судові рішення у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності, в яких суд при ухваленні рішення не взяв до уваги висновок експерта.

Завдання 8

Визначте та проаналізуйте, які засоби доказування, крім висновку експерта, використовуються сторонами у судових справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

32

Завдання 9

Проаналізуйте ухвалу апеляційного суду Запорізької області від 30 грудня 2013 року про скасування ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36439042> . Висловіть свою думку щодо наявності чи відсутності підстав для постановлення ухвали про забезпечення позову.

Що означає, що види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами? Проаналізуйте позицію, що висловлена судом у даній справі, щодо того, що співмірність, зокрема, полягає у тому, щоб засіб забезпечення відповідав предмету позову.

Завдання 10

Проаналізуйте ст.ст.66, 67 ГПК України. Чи можливе постановлення ухвали про забезпечення позову в господарському судочинстві (у спорах про захист права інтелектуальної власності) до відкриття провадження по справі? Див. п.54 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності», Постанову Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 N 16 «Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову».

Ознайомтесь зч.4 ст.151 ЦПК України. Визначте умови постановлення ухвали про забезпечення позову в цивільному судочинстві у спорах про захист права інтелектуальної власності до подання позову.

Завдання 11

Порівняйте правову природу таких правових інститутів як «запобіжні заходи» (Розділ V-1 ГПК України), «забезпечення доказів» (ст.ст.133-135 ЦПК України) і «забезпечення позову» (ст.ст.151-155 ЦПК України, ст.ст. 66-68 ГПК України). Визначте сферу застосування вказаних правових інститутів під час розгляду спорів щодо прав інтелектуальної власності.

Завдання 12

Проаналізуйте положення статті 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права». Порівняйте цю норму з положеннями щодо забезпечення позову, що передбачені ЦПК. Чи є розбіжності між ст. 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права» та відповідними статтями ЦПК щодо забезпечення позову.

Завдання 13

Проаналізуйте поняття контрафактності примірників творів та/або відеограм, фонограм, що наведено у статті 1 Закону України "Про авторське право і суміжні права".

Назвіть випадки контрафакції та способи захисту порушених таким чином авторських прав. Які особливості доказування у таких справах?

Завдання 14

Визначте особливості судового розгляду спорів, пов'язаних із захистом авторських прав на комп'ютерну програму.

Проаналізуйте судові рішення з даної категорії справ: Рішення господарського суду м.Києва від 27.02.2012р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/21779020>; Рішення господарського суду м.Києва від 20.02.2012р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/21779004>; Рішення господарського суду м.Києва від 02.11.2010р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/12211548>

Охарактеризуйте предмет доказування, засоби доказування та суб'єктний склад учасників процесу у вищевказаних судових справах.

33

Завдання 15

Проаналізуйте особливості доказування неправомірного доведення твору до загального відома шляхом його розміщення в мережі Інтернет. Визначте суб'єктний склад учасників судового розгляду в цій категорії справ.

Ознайомтесь з судовими рішеннями в цій категорії справ та проаналізуйте їх: Рішення господарського суду м.Києва від 12.04.2013р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/30888559> ; Рішення господарського суду м.Києва від 24.02.2011р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/14409033>; Рішення господарського суду м.Києва від 19.11.2010р. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/12834835>

Завдання 16

Проаналізуйте підстави визнання недійсним Свідоцтва на знак для товарів і послуг. Визначте предмет та підставу позову в цій категорії справ. Які особливості доказування в цих справах?

Ознайомтесь з ст.19 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».

Завдання 17

Визначте способи захисту прав на знаки для товарів і послуг. Проаналізуйте ст.ст.16, 18-21 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Які способи захисту прав на знаки для товарів і послуг можна поєднати в позові?

Завдання 18

Проаналізуйте предмет доказування у справах про захист прав на знаки для товарів і послуг. Визначте засоби доказування у цій категорії справ. Назвіть випадки, коли висновок експерта є визначальним засобом доказування.

Завдання 19

Охарактеризуйте підстави визнання недійсним патенту (деклараційного патенту) на винахід, корисну модель. Проаналізуйте ст.33 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі». Визначте особливості доказування в цій категорії справ та суб'єктний склад учасників процесу.

Завдання 20

Проаналізуйте ст.35 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі». Визначте суб'єктний склад та предмет доказування судових спорів про: авторство на винахід (корисну модель); встановлення факту використання винаходу (корисної моделі); встановлення власника патенту; порушення прав власника патенту; укладання та виконання ліцензійних договорів; право попереднього користування; компенсації.

Завдання 21

Проаналізуйте порядок і підстави оскарження рішення Установи за заявкою. Ознайомтесь з ст.24 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі».

Який порядок розгляду скарги Апеляційною палатою? Який порядок оскарження рішення Апеляційної палати?

Завдання 22

Проаналізуйте і порівняйте ст.5 Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" і ст.4 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" щодо визначення дати, з якої власникові знака для товарів і послуг надається право на захист від його неправомірного використання. Визначте докази неправомірного використання знака, а також підвідомчість та підсудність справи.